

Kommuner och socialförsäkringssektorn – Genomfört och pågående utvecklingsarbete i syfte att minska diskrepanserna mellan de reala och finansiella beräkningarna

Detta dokument beskriver det arbete som har gjorts och i synnerhet det arbete som pågår för att minska diskrepanserna mellan de reala och de finansiella beräkningarna i Sverige.

Kommunerna i Finansräkenskaperna – Genomfört och pågående utvecklingsarbete

Bakgrund

Sedan 2008 kvartal 2, används samma källa i de reala och de finansiella räkenskaperna för kommunsektorn. Källan är räkenskapssammandraget (RS), för primärkommuner och landsting. Den innehåller årsvisa resultat- och balansräkningar. Trots detta finns det oförklarade diskrepanser mellan räkenskaperna.

Varför skiljer sig det finansiella sparandet i kommunsektorn mellan de reala och finansiella beräkningarna? Det är främst åren 2006 och 2007 som uppvisar stora diskrepanser.

I de reala räkenskaperna räknas det finansiella sparandet fram som inkomster minus utgifter. Huvudkällan är räkenskapssammandraget, RS för kommuner och landsting, men vid beräkningen av t.ex. skatter, statsbidrag m.m. används andra källor.

Finansiellt sparande för kommunsektorn i Finansräkenskaperna räknas fram som nettotransaktionen i finansiella tillgångar minus nettotransaktionen i finansiella skulder. Beräkningen av transaktionerna görs med hjälp av förändringen av de finansiella posterna i balansräkningen (UB-IB). Huvudkällan är räkenskapssammandraget, RS för kommuner och landsting (två separata sammanställningar).

Tidigare utredningar

I en tidigare utredning, *Projekt i finansiellt sparande för kommunsektorn, 2004-09-30*, utreddes vad som borde åtgärdas och vilka problem som måste lösas. Åtgärds punkterna har numrerats från 1 till 5. Dessa punkter ansågs då

vara de fem troligaste orsakerna till diskrepanserna mellan de reala och finansiella beräkningarna.

1. Bättre samordning av beräkningsunderlag och beräkningsrutiner mellan de reala och finansiella beräkningarna.
2. Räkenkapssammandraget, RS, den årliga källan för primärkommuner och landsting, skall användas som källa i finansräkenskaperna.
3. I de reala beräkningarna används andra källor för inkomstskatter och statsbidrag än vad som finns i RS.
4. Finansräkenskaperna vill ha en bättre överensstämmelse mellan årskällan RS och kvartalskällan KTS (Kommunernas tillgångar och skulder).
5. Behandlingen av individuella pensioner borde samordnas mellan de reala och finansiella beräkningarna. En ny metod skall tas fram i samråd med experter på området.

Vilka åtgärder har vi gjort för att lösa ovanstående problem?

1. Samordningen är fortfarande bristfällig. Kontakt har tagits med beräkningsansvariga för realräkenskaperna, OE, enheten för Offentlig Ekonomi, En gemensam genomgång av de reala och finansiella beräkningarna har hållits.
2. RS för primärkommuner och landsting har införts som huvudkälla i Finansräkenskaperna. Detta gjordes till andra kvartalet 2008 och åren 2004-2007 reviderades. Den gamla källan, KTS:en, används fortfarande till att motsektorfordela samt till att beräkna förändringar på kvartal.
3. Justering för annan källa på inkomstskatter har gjorts i EDP-tabell 3D. Någon justering i Finansräkenskaperna har inte gjorts. Skillnaden i hanteringen av statsbidragen har ännu inte tagits hänsyn till i Finansräkenskaperna och EDP-rapporteringen i tabell 3D.
4. Årskällan, RS, och kvartalskällan, KTS, är bättre avstämd för 2008 och kommer fortsättningsvis att stämmas av mer noggrant.
5. Arbetet med att ta fram en ny metod för att beräkna pensionerna har påbörjats och beräknas vara klart till EDP-rapporteringen hösten 2010.

Vad återstår att göra?

1. Ett första steg har tagits mot att samordna de reala och finansiella beräkningarna.

Åtgärder:

Ett arbete för att stärka samordningen mellan de reala och de finansiella beräkningarna, som idag sker på olika enheter, har påbörjats. En arbetsgrupp har bildats med syftet att öka kunskapen om varandras områden, diskutera statistikunderlag och genomföra åtgärder. På sikt borde det gå att ta fram en ny korrigerad balansräkning utifrån de avsteg från RS som gjorts i de reala beräkningarna. Några resultat från de inledande mötena är:

EDP-tabell 2C och EDP-tabell 3D har jämförts. En del information från tabell 2C kanske kan användas till tabell 3D. Det verkar finnas inkonsistenser i källmaterialet som kommer att utredas.

Avstämning av resultat- och balansräkningen i RS bör förbättras. Pågående arbete är att undersöka hur bra resultat- och balansräkningen hänger ihop i RS för år 2006 och framåt. En granskning görs, men har inte skett på ett lika noggrant sätt som 2005. Även bättre granskning av balanserna ur ett tidsserieperspektiv behövs.

Statsbidrag och pensioner är poster som troligen behandlas på olika sätt i de reala och de finansiella beräkningarna. Utredning av dessa poster pågår. Andra poster som kommer att analyseras för att se om de kan vara en förklaring av diskrepanserna är extraordinära intäkterna och kostnaderna, avskrivningar och investeringsberäkningarna.

Ett annat pågående projekt är att se över RS. En kravspecifikation är på gång som beskriver hur RS och även KTS skulle kunna förbättras utifrån ett finansräkenskapsperspektiv.

2. Behandlingen av informationen i RS och KTS borde kunna göras bättre.

Åtgärder:

Finansräkenskaperna använder sig enbart av balansräkningen för att räkna fram det finansiella sparandet. Därmed missas eventuella omvärderingar som påverkar detta. I dagsläget tas enbart hänsyn till omvärderingar av stats- och bostadsobligationer på kommunernas och landstingens tillgångssida. Vi kommer att undersöka om det går att hitta fler omvärderingar i balansposterna.

RS innehåller inga marknadsvärden. Det borde gå att kombinera den bättre informationen i KTS:en med RS:en. Vi borde, om möjligt, även återinföra de marknadsvärden som finns i KTS:en.

3. Införa skattekorrigeringar och statsbidragskorrigeringar i Finansräkenskaperna.

Åtgärder:

En justeringspost skall införas i Finansräkenskaperna avseende annan källa för inkomstskatter. Detta borde kunna vara klart till EDP-rapporteringen i april 2010.

En justeringspost skall införas i Finansräkenskaperna avseende annan källa för statsbidrag. Eventuellt klart till EDP-rapporteringen i april 2010.

4. Avstämning mellan RS och KTS

Åtgärder:

OE kommer att göra avstämningar mellan RS och KTS så att balanserna i de båda källorna fortsättningsvis inte uppvisar diskrepanser. KTS:ens kvartal 4 varje år kommer att rättas upp med hjälp av den bättre och mer avstämda informationen i RS.

5. Arbetet med att ta fram en ny metod för att beräkna pensionerna har påbörjats och skall vara klart till EDP-rapporteringen hösten 2010.

Åtgärder:

En ny modell införs i Finansräkenskaperna så att pensionerna behandlas på samma sätt som i realräkenskaperna. Både de reala och de finansiella räkenskaperna kommer att revideras.

Socialförsäkringssektorn i Finansräkenskaperna – Genomfört och pågående utvecklingsarbete

Bakgrund

Under en längre period har det varit olika uppgifter i Finansräkenskaperna respektive EDP för socialförsäkringssektorn. Men från och med beräkningen av kvartal 2 2009, för tidsserien 2005 kv1 – 2009 kv1, används samma källor. Transaktioner i derivat ingår numera i beräkningarna. De konsolideringsproblem som funnits i EDP-rapporteringen för offentlig sektor totalt och som ledde till svårförklarade diskrepanser är därmed borta.

Historiskt har detta inneburit stora diskrepanser i det finansiella sparandet mellan de finansiella och de reala beräkningarna. Den största orsaken till det var att derivattransaktioner inte var med i de finansiella beräkningarna. Eftersom det inte gick att införa derivattransaktioner (kvaliteten ifrågasattes för alla sektorer) i Finansräkenskaperna beräknades det finansiella sparandet till EDP-rapporteringen utifrån AP-fondernas årsredovisningar. Då blev diskrepanserna mindre. Däremot blev de beräknade transaktionerna förmodligen fel.

Den gamla kvartalsblanketten gav oss bra transaktioner för de stora instrumenten, men sämre balanser eftersom den inte täckte alla instrument. *Efter en genomgripande analys under 2009, är vår bedömning att den gamla kvartalskällans transaktioner är mer korrekta än transaktionerna beräknade utifrån årsredovisningarna.*

Genomfört utvecklingsarbete

Från och med kvartal 2 2009 infördes en ny kvartalsblankett i Finansräkenskaperna för Socialförsäkringssektorn, med både en resultat- och balansräkning. Denna blankett har en bättre koppling till årsredovisningarna än den tidigare kvartalsblanketten. Därmed blir det lättare att göra avstämningar mellan årsredovisningarna och kvartalsblanketten. Den nya kvartalsblanketten används fortsättningsvis som huvudkälla vid både års- och kvartalsberäkningar (avstämning med årsredovisningar görs på år). Den innehåller uppgifter om transaktioner och ställningsvärden. Se bilaga 1 för blankett.

Samma kvartal infördes även transaktioner i derivat i Finansräkenskaperna för Socialförsäkringssektorn med motsektor utlandet. Derivattransaktionerna var ovanligt stora under 2008, mycket beroende på att den svenska kronan sjönk i värde. Transaktioner i derivat infördes retroaktivt från och med kvartal 1 2005. Det finansiella sparandet i Socialförsäkringssektorn reviderades därmed från och med kvartal 1 2005 till och med kvartal 1 2009. Det berodde enbart på att vi införde transaktioner i derivat utifrån befintlig statistik från den gamla kvartalsblanketten. Revideringarna avsåg Finansräkenskaperna medan det finansiella sparandet i EDP-rapporteringen i stort sett förblev oförändrat. Se nedanstående tabell:

Year	FA	Annual report	FA=EDP	CA	Discrepancy	Diskrepancy
	Bf9 old	old EDP Bf9	Bf9 new	B9	B9-B9f old	B9-B9f new
2005	6 455	27 427	27 435	27 071	-20 616	364
2006	53 169	30 157	30 223	30 203	22 966	20
2007	52 133	34 028	34 481	33 687	18 446	794
2008	-16 291	31 946	32 096	31 254	-47 545	842

Bf9 = Finansiellt sparande enligt Finansräkenskaperna

B9 = Finansiellt sparande enligt Realräkenskaperna

Granskningen av kvartalsblanketten har stärkts. Vi har numera direktkommunikation med AP-fonderna (Första-, andra-, tredje-, fjärde- och sjätte- AP-fonden). Det finansiella sparandet stäms av varje kvartal för varje enskild fond, vilket inte gjordes tidigare.

I kvartalsblanketten frågar vi specifikt efter transaktioner. Dessa är svåra att beräkna bara utifrån årsredovisningarna eftersom de aggregat som finns i årsredovisningen är för grova för att beräkna enskilda transaktioner. Årsredovisningarna går bra att använda för att räkna ut det finansiella sparandet. Däremot verkar de ge helt fel värden på de beräknade transaktionerna, vilket innebär att kvartalskällans specificerade transaktioner blir mer korrekta.

Fortsatt arbete

AP-fondernas årsredovisningar kommer även fortsättningsvis att användas som facit till det finansiella sparandet och till att stämma av balanserna, tillsammans med kvartalskällans uppgifter om transaktioner i de finansiella instrumenten.

För socialförsäkringssektorn innebär den nya kvartalsblanketten att det blir lättare att på sikt stämma av de reala och finansiella beräkningarna, både på kvartal och på år. Den nya blanketten ger information som både går att använda i de reala och finansiella beräkningarna, då den innehåller både resultat- och balansräkning. Det innebär att framtida diskrepanser i finansiellt sparande mellan de reala och finansiella beräkningarna kommer att vara relativt små på år, men kanske något större på kvartal. En anledning till detta är att resultaträkningen inte är lika detaljerad för kvartal 1 och kvartal 3 som för kvartal 2 och kvartal 4, då den stäms av mer noggrant i samband med helårs- och halvårsredovisningarna.

Beräkningsansvariga för de reala och de finansiella beräkningarna kommer att arbeta mer tillsammans med att ta fram det korrekta finansiella sparandet. Det innebär en förbättrad samordning av beräkningsunderlaget och beräkningsrutinerna. Framtida stora diskrepanser mellan det finansiella sparandet i de båda systemen kommer därmed att undvikas.